

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

เศรษฐศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง	ผศ. ดร.วิชญ์ วงศ์สินศิริกุล
ผู้ตรวจ	ผศ. ดร.วิพรรณ สาสีผล ผศ. ดร.ภาคพิชา แก่นเพ็ชร เสาวณี ณีภูประเสริฐ
บรรณาธิการ	รศ. ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ

เศรษฐศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง	ผศ. ดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล
ผู้ตรวจ	ผศ. ดร.รวิพรรณ สาสีผล ผศ. ดร.ภคพิชา แก่นเพชร เสาวณี ณีฐประเสริฐ
บรรณาธิการ	รศ. ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

วิษณุ วงศ์สินศิริกุล.

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6.--

กรุงเทพฯ : แม็คเ็ดดูเคชั่น, 2567.

176 หน้า.

1. เศรษฐศาสตร์--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.

330.07

ISBN 978-616-345-276-4

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 15,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ : เมษายน 2567

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใด
ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

จัดทำหน่วยโดย

MAC EDUCATION

สงวนลิขสิทธิ์จ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเ็ดดูเคชั่น จำกัด

9/99 อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2512-0661, 0-2938-2022-7 แฟกซ์ 0-2938-2028

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท ทีเอส อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด

คำนำ

แท้จริงแล้ววิชา “เศรษฐศาสตร์” คือ ศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการเลือก เพื่อให้ได้รับความพึงพอใจและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคมภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่มีอยู่ เพราะภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ จึงส่งผลให้แต่ละทางเลือกย่อมมี “ราคา” ในตัวของมันเอง มนุษย์ทุกคน ต่างก็มีความเป็นเศรษฐศาสตร์อยู่ในตัว เพราะมนุษย์ย่อมประสพกับข้อจำกัด และแต่ละคนก็มีทางเลือก เป็นของตัวเองที่อาจเหมือนหรือต่างกัน แล้วแต่กรณี จึงไม่ผิดนักถ้าจะกล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนเป็น นักเศรษฐศาสตร์ หากแต่ละคนจะใช้ความเป็นเศรษฐศาสตร์ที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นเพียงใด เท่านั้น

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เล่มนี้ ประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้สรุปสาระการเรียนรู้ ระบุตัวชี้วัดช่วงชั้น มีภาพและ คำถามนำเข้าสู่บทเรียน แนวคิดสำคัญของแต่ละเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กิจกรรมตามธรรมชาติวิชา กิจกรรมบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน สรุปเนื้อหา และคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดทำหนังสือเรียน เล่มนี้ นอกจากจะสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานแล้ว ได้มีการนำเสนอกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการฝึกทักษะและเสริมความเข้าใจ ในบทเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจัดได้ว่าเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพได้เหมาะสมตามระดับชั้นของผู้เรียน

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ นักเรียน และ ผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

ผศ. ดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล

ผู้เรียบเรียง

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ได้พัฒนาและปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระเศรษฐศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอเนื้อหาตาม **กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** เน้นการ บูรณาการสาระการเรียนรู้กับทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมี คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เน้นย้ำด้วยแนวคิดสำคัญของหัวข้อหลักให้ทราบถึงสิ่งที่เป็ความรู้ และความคิดที่เป็นแก่นสำคัญ ผักผนทักษะและความเชี่ยวชาญด้วยกิจกรรมตามธรรมชาติวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ ที่คงทน มีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเป็นระยะ ๆ โดยสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องที่ได้เรียนผ่านมา ในท้ายหน่วยการเรียนรู้จะมีสรุปสำหรับทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมด และ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในส่วนของเนื้อหาเพิ่มเติมที่ผ่านการคัดกรอง มาแล้วว่าเหมาะสมกับการเรียนรู้จะมีสัญลักษณ์ ซึ่งสามารถใช้สมาร์ทโฟนสแกน QR Code ได้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

คำถามนำเข้าสู่บทเรียน

คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ๆ

แนวคิดสำคัญ

เนื้อหาสำคัญในแต่ละเรื่องหรือหัวข้อเพื่อให้ ผู้เรียนจดจำหรือเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

MAC iLink (Digital Contents)

เนื้อหาเสริมจากบทเรียนในรูปแบบของ Digital Contents ผ่านการสแกน QR Code โดยใช้ สมาร์ทโฟน หรือผ่านเว็บไซต์ MACeducation.com เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ มาก ยิ่งขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กิจกรรมที่มีความหลากหลายซึ่งออกแบบมาเพื่อ ตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละเรื่องของผู้เรียน

กิจกรรมตามธรรมชาติวิชา

กิจกรรมชวนคิด ชวนทำ ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึก ปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ

กิจกรรมบูรณาการ

กิจกรรมหรือโครงการที่บูรณาการการเรียนรู้ที่หลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเองจนเกิดชิ้นงาน หรือนวัตกรรม

คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

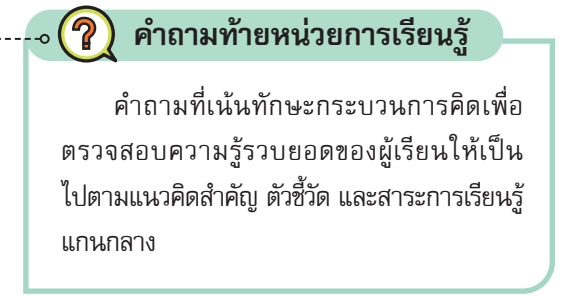
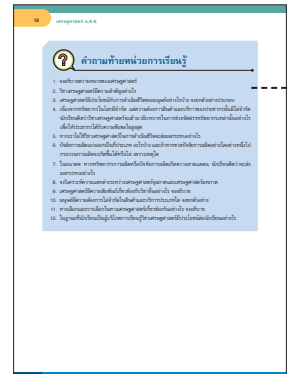
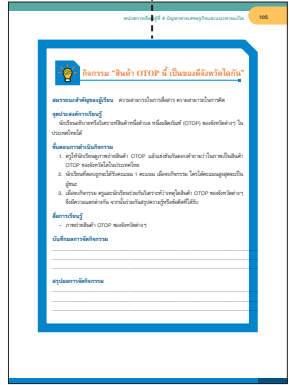
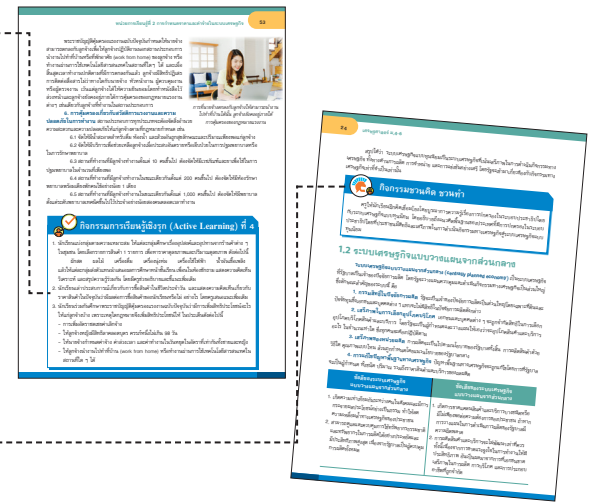
คำถามที่เน้นทักษะกระบวนการคิดเพื่อ ตรวจสอบความรู้รวบยอดของผู้เรียนให้ เป็นไปตามแนวคิดสำคัญ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ แกนกลาง

สรุป

การสรุปองค์ความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมด

อภิธานศัพท์

คำสำคัญ คำยาก หรือคำค้นที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ โดยจะมีกรอบอธิบาย ความหมายหรือให้คำจำกัดความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์
- 1.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์
- 1.2 ความเป็นมาของวิชาเศรษฐศาสตร์
- 1.3 ความสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์
- 1.4 ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์
- 1.5 ขอบข่ายการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์
2. ความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่น
- 2.1 ความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์
- 2.2 ข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับวิชาเศรษฐศาสตร์
- คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ

1. ระบบเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน
- 1.1 ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
- 1.2 ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง
- 1.3 ระบบเศรษฐกิจแบบผสม
2. หน่วยเศรษฐกิจ
- ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเศรษฐกิจ
3. ตลาด
- 3.1 ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
- 3.2 ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์
4. การกำหนดราคาตามอุปสงค์และอุปทาน
- 4.1 อุปสงค์
- 4.2 อุปทาน
- 4.3 กลไกราคาและการกำหนดจุดดุลยภาพ
- 4.4 การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย
- 4.5 การกำหนดค่าจ้างในตลาดแรงงาน
5. การแทรกแซงราคา
- 5.1 การกำหนดราคาขั้นต่ำ
- 5.2 การจ่ายเงินอุดหนุน
- 5.3 การกำหนดราคาขั้นสูง
- คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์

1. ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม
- 1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.3 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว
- 1.4 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการ
- 1.5 การพัฒนาประเทศกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. ระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 2.1 ความหมาย ค่านิยม วิธีการ และหลักการของสหกรณ์
- 2.2 สหกรณ์ในประเทศไทย
- 2.3 ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
- คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาทางเศรษฐกิจและแนวทางแก้ไข

1. ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน
2. แนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจชุมชน
3. การรวมกลุ่มในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน
- 3.1 โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 3.2 สหกรณ์ออมทรัพย์
- คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การเงินและการคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

1. นโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
- 1.1 นโยบายการเงิน
- 1.2 นโยบายการคลัง
2. ดัชนีชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์	127
1. การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ	129
1.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ	130
1.2 ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ	131
2. การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ	132
2.1 วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย	132
2.2 ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศไทย	135
2.3 บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย	137
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	143
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	144
1. แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ	146
2. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ	148
2.1 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	148
2.2 การกีดกันทางการค้า	155
3. ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	158
3.1 ผลกระทบทางบวก	158
3.2 ผลกระทบทางลบ	159
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	163
บรรณานุกรม	164
อภิธานศัพท์	166

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

สาระการเรียนรู้

- 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์
- 2 ความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่น

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ (ส 3.1 ม.4-6/1)

?

ในทางเศรษฐศาสตร์ หากสินค้า
และบริการมีไม่เพียงพอต่อความ
ต้องการของผู้บริโภค
จะเกิดอะไรขึ้น

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์

แนวคิดสำคัญ

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกใช้ทรัพยากรการผลิตหรือปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด สำหรับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ แนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้วแต่ยังไม่เป็นระบบ จนกระทั่งได้นักเศรษฐศาสตร์ชาวสกอต บุคคลแรกที่วางรากฐานวิชาเศรษฐศาสตร์คือ อדם สมิท (Adam Smith) ได้เขียนตำราทางเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของโลก และตัวเขาได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์ในสมัยต่อมา

วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมการตัดสินใจในการเลือกของมนุษย์ภายใต้ข้อจำกัดทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการจำหน่ายจ่ายแจก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคม ตลอดจนศึกษาปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เข้าใจและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่าหลักเศรษฐศาสตร์เป็นหลักคิดที่อยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน เพราะเราทุกคนต้องตัดสินใจเลือกอยู่ตลอดเวลา

1.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์

คำว่า “เศรษฐศาสตร์” เป็นคำแปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า economics ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า oikonomia ที่แปลว่า มีทักษะในการจัดการเรื่องครอบครัว และมีอีกคำหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคำว่าเศรษฐศาสตร์คือคำว่า “เศรษฐกิจ (economy)” ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า oikos ที่แปลว่า ครอบครัว และ nemein ที่แปลว่า การจัดการ ดังนั้นคำว่า “เศรษฐกิจ” จึงหมายถึง การจัดการเรื่องครอบครัว

นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าเศรษฐศาสตร์ไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

อัลเฟรต มาร์แชล (Alfred Marshall) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ให้คำจำกัดความวิชาเศรษฐศาสตร์ไว้ในหนังสือ *Principles of Economics* ว่าหมายถึง วิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อดำรงชีพ โดยการศึกษาเป็นหน่วยย่อย (ระดับครัวเรือน) หรือเป็นหน่วยรวม (ระดับประเทศ) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุสิ่งของต่าง ๆ และเพื่อการยังชีพให้มีความสุขสูงสุด

ไลโอเนล รอบบินส์ (Lionel Robbins) เขียนไว้ในหนังสือชื่อ *An Essay on the Nature and Significance of Economic Science* ว่าเศรษฐศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาถึงการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่มีอยู่อย่างนับไม่ถ้วน

พอล เอ. แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้ให้ความหมายของคำว่าเศรษฐศาสตร์ในหนังสือ *Economics* ว่า เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่มนุษย์และสังคมจะโดยมีการใช้เงินหรือไม่ก็ตาม เลือกใช้ทรัพยากรการผลิตอันมีจำกัดซึ่งอาจนำทรัพยากรไปใช้อย่างอื่นได้หลายอย่างเพื่อผลิตสินค้าต่าง ๆ เป็นเวลาต่อเนื่องกัน แล้วจำหน่ายจ่ายแจกสินค้าเหล่านั้นไปยังผู้บริโภคทั้งในเวลาปัจจุบันและอนาคตในคนกลุ่มเดียวกันและกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้เขียนหนังสือเรื่อง *หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทั่วไป* ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่ระบบเศรษฐกิจทำการผลิตสิ่งของและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์และแจกจ่ายสิ่งของและบริการเหล่านั้นไปยังบุคคลที่มีความต้องการ

วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ ให้ความหมายของเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าและบริการให้เป็นไปอย่างประหยัด ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน ได้เขียนหนังสือเรื่อง *เศรษฐศาสตร์* และให้ความหมายของเศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกหนทางในการใช้ทรัพยากรการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด สำหรับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

รัตนา สายคณิต ได้เขียนหนังสือเรื่อง *หลักเศรษฐศาสตร์ II : มหเศรษฐศาสตร์* โดยให้คำจำกัดความของเศรษฐศาสตร์ว่า ศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มนุษย์ต้องการ และกระจายสินค้าและบริการเหล่านั้นไปตอบสนองความต้องการของบุคคลในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวถึงข้างต้น อาจสรุปความได้ว่า เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์และสังคมในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาผลิตเป็นสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอย่างไม่จำกัดตลอดจนการจัดสรรและกระจายสินค้าและบริการที่ถูกผลิตขึ้นให้กับบุคคลต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด

มนุษย์ใช้หลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่มีอยู่ในตัวเองในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคตามความต้องการของตน ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น เงิน เวลา

1.2 ความเป็นมาของวิชาเศรษฐศาสตร์

แนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาช้านานแล้ว โดยแทรกอยู่ในหลักคำสอนทางศาสนาต่าง ๆ ตลอดจนหลักปรัชญาของกรีกยุคโบราณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้มีความสุขตามอัตภาพ แต่แนวความคิดดังกล่าวยังไม่ได้มีการประมวลไว้อย่างเป็นระบบที่ดี จึงอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย จนกระทั่งในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15-18 ซึ่งเป็นช่วงที่ธุรกิจการค้าในยุโรปมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีแนวคิดว่าการค้าจะนำความมั่งคั่งมาสู่ประเทศของตน รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จึงได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่แก่พ่อค้าของตนเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งทางการค้า และได้กลายเป็นลัทธิทางเศรษฐกิจ ที่เรียกว่า **ลัทธิพาณิชย์นิยม** ซึ่งต่อมาได้ทำให้เกิดปัญหา เช่น การแทรกแซง การคอรัปชัน ทำให้แนวคิดนี้ค่อย ๆ เสื่อมความนิยมลง

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 อדם สมิท (Adam Smith) ชาวสกอต ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *“The Wealth of Nations”* ซึ่งเป็นตำราทางเศรษฐศาสตร์เล่มแรก โดยคัดค้านแนวความคิดของพวกพาณิชย์นิยม ไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เห็นว่าควรปล่อยให้เอกชนมีเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการตามความถนัดของแต่ละบุคคล โดยอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและจริยธรรม จะช่วยให้ประเทศชาติมีเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรือง เมื่อถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยุทธสาครขยายตัวอย่างรวดเร็ว แรงงานจาก

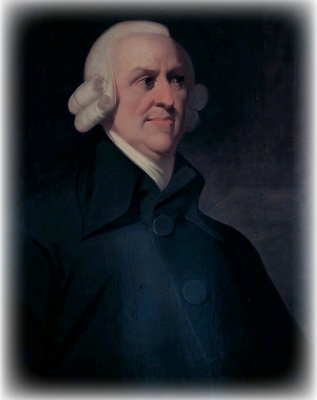
การเกษตรในชนบทได้เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาค่าจ้างแรงงาน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการใช้แรงงานสตรีและเด็กที่มีอายุต่ำกว่าวัย ปัญหาสินค้าล้นตลาด ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียกร้องจากประชาชนให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมากขึ้น

ในช่วงนี้เอง คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ได้เสนอทฤษฎีค่าจ้างแรงงานและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อื่นๆ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น จนกระทั่งถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) ได้เสนอทฤษฎีว่าด้วยการผลิต (Theory of the Firm) โดยเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ผู้ผลิตได้รับกำไรสูงสุดหรือเสียต้นทุนต่ำสุด และผู้บริโภคได้รับความพอใจสูงสุด ซึ่งทฤษฎีนี้ต่อมาได้กลายเป็นที่มาของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค

เมื่อ ค.ศ. 1930 ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงทั่วโลก จึงได้มีนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษท่านหนึ่งชื่อ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ โดยได้เสนอทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการจ้างงาน ดอกเบี้ย และเงินตรา (The General Theory of Employment, Interest, and Money) ที่เสนอแนะให้รัฐบาลใช้นโยบายการคลังและนโยบายการเงินเข้าแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำในขณะนั้น โดยให้รัฐบาลเข้าแทรกแซงและมีบทบาทเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจภาคเอกชนมากขึ้น ต่อมาได้กลายเป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomic Theory) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจส่วนรวม

ในส่วนของประเทศไทยนั้น แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังปรากฏในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชว่า ในสมัยสุโขทัยมีการค้าอย่างเสรี และในสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ได้มีหลักฐานว่าประเทศไทยทำการค้ากับต่างประเทศ เป็นการค้าแบบผูกขาดโดยพระคลังสินค้า โดยในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มรับเอาวิชาทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และการธนาคาร แต่ยังไม่ได้รวบรวมไว้เป็นหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องแน่นอน จนกระทั่ง พ.ศ. 2454 พระยาสุริยานุวัตรได้พิมพ์หนังสือเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของไทยขึ้นชื่อว่า “ทรัพย์ศาสตร์” แต่ได้ถูกรัฐบาลในสมัยนั้นขอร้องไม่ให้ทำออกเผยแพร่ จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงได้นำออกมาพิมพ์ใหม่ชื่อว่า *เศรษฐวิทยาภาคต้น เล่ม 1* โดยมีสาระว่าด้วยการสร้างทรัพย์ การแบ่งปันทรัพย์หรือการกระจายรายได้

ใน พ.ศ. 2459 พระราชวรพงศ์เออ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้พิมพ์หนังสือชื่อ *ตลาดเงินตรา (Money Market)* แต่การศึกษาวិชาเศรษฐศาสตร์ในสมัยนั้นก็ยังไม่จริงจังและแพร่หลาย จนกระทั่งได้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2477 การศึกษาวิชาจึงเริ่มแพร่หลาย แต่การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์นี้ก็ต้องหยุดชะงักไปชั่วคราวเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น จนกระทั่ง พ.ศ. 2492 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงได้เปิดการเรียนการสอนอีกครั้ง โดยแยกออกเป็น 4 คณะ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และนับตั้งแต่นั้นมา การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์จึงได้แพร่หลายและพัฒนาก้าวหน้าขยายไปสู่ระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยและระดับมัธยมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน

อดัม สมิท (Adam Smith)
ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็น
บิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์

พระยาสุริยานุวัตร (เกิด บุญนาค)
ได้รับการยกย่องเป็นนักเศรษฐศาสตร์
คนแรกของเมืองไทย

1.3 ความสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคลในทุกระดับ นับตั้งแต่ระดับผู้บริหารประเทศ จนถึงระดับประชาชนทั่วไป

ระดับผู้บริหารประเทศ เศรษฐศาสตร์จะเข้าไปมีบทบาทในการวางแผนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดของประเทศให้ได้ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เช่น ผู้บริหารประเทศจะต้องตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เงินจำนวนเท่าใดเพื่อซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับกองทัพสำหรับการป้องกันประเทศ และจะเลือกใช้เงินจำนวนเท่าใดเพื่อสร้างโรงเรียนให้กับเด็กนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้มีการศึกษา ผู้บริหารประเทศจะต้องเลือกใช้เงินก็เพราะประเทศมีเงินงบประมาณ (ทรัพยากร) จำกัด วัตถุประสงค์ของผู้บริหารประเทศก็คือ ต้องการให้ประชาชนทุกคนอยู่ดีกินดี มีการศึกษา มีปัจจัยต่าง ๆ เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิต และสร้างความเป็นธรรมในสังคม

รัฐบาลต้องตัดสินใจใช้งบประมาณที่มีจำกัด จัดสรรเพื่อการป้องกันประเทศและเพื่อการศึกษา

ระดับประชาชน เศรษฐศาสตร์จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพิจารณาเลือกและตัดสินใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ผู้ผลิตจะต้องตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าอะไร ด้วยวิธีการใด เพื่อให้มีกำไรสูงสุดและสินค้านั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดด้วยเพราะผู้ผลิตมีเงิน วัตถุดิบ และเวลาอย่างจำกัด ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจว่าควรซื้อสินค้าอะไร ที่ราคาเท่าไร บริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับความพอใจสูงสุดเพราะผู้บริโภคมีเงินหรือรายได้้อย่างจำกัด นอกจากนี้เศรษฐศาสตร์ยังช่วยให้ประชาชนเข้าใจปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ เข้าใจบทบาทและการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และให้ความร่วมมือในฐานะเป็นพลเมืองดีของสังคม

ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจว่าควรซื้อสินค้าอะไร ราคาเท่าไร มาบริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับความพอใจ และเกิดประโยชน์มากที่สุด

1.4 ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

ผู้ที่ศึกษาและเข้าใจเศรษฐศาสตร์จะได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น

1. ในฐานะผู้บริโภค ช่วยให้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาดเลือก ตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าอย่างมีเหตุผล ดังนี้

- 1.1 รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการบริโภคและใช้ในทางที่ดีที่สุดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและความพอใจแก่ตนเองสูงสุด
- 1.2 รู้จักเลือกใช้สินค้าหรือบริการที่สนองความต้องการของตนเองและคนในครอบครัวได้อย่างคุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 1.3 สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายและการกำหนดแผนการบริโภค การออม และการกระทำการกิจกรรมอื่น ๆ ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 สามารถคาดคะเนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจได้ถูกต้องหรือมีเหตุผล เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการ

2. ในฐานะผู้ผลิตหรือเจ้าของปัจจัยการผลิต ช่วยให้เป็นผู้ผลิตที่มีความสามารถ ซึ่งหมายความว่าผลิตสินค้าและบริการด้วยต้นทุนที่ต่ำที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่กำไรสูงสุด ดังนี้

- 2.1 มีความสำคัญอยู่เสมอว่าทรัพยากรบางอย่างที่นำมาใช้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ นั้นมีอยู่จำกัด ดังนั้นจึงควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์ เกิดประสิทธิภาพ และได้รับผลตอบแทนสูงสุด
- 2.2 สามารถจัดสรรหรือแจกจ่ายสินค้าและบริการที่ผลิตได้ไปยังผู้ที่สมควรได้รับสินค้านั้นมากที่สุด และตามความต้องการของบุคคลเหล่านั้น

3. ในฐานะผู้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 เข้าใจปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
- 3.2 สามารถจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่าง ๆ ตามความจำเป็นและตามความต้องการของประชาชนและของประเทศ
- 3.3 สามารถวางนโยบายในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นคงให้แก่ประเทศอย่างยั่งยืน

เศรษฐศาสตร์จะช่วยให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และเกิดประโยชน์สูงสุด

เศรษฐศาสตร์จะช่วยให้ชาวนาตัดสินใจใช้ปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและได้กำไรสูงสุด

1.5 ขอบข่ายการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์นิยมแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค

1. เศรษฐศาสตร์จุลภาค

เศรษฐศาสตร์จุลภาค (microeconomics) เป็นการศึกษาถึงส่วนย่อยของระบบเศรษฐกิจ โดยศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของหน่วยผลิตหรือบุคคลต่าง ๆ ในระดับย่อย เช่น ระดับครัวเรือน ผู้ผลิตแต่ละราย ผู้บริโภคแต่ละราย ซึ่งบุคคลแต่ละกลุ่มจะต้องตัดสินใจในประเด็นหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันทั้งเรื่องการผลิต การบริโภค การออม การลงทุน เช่น ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจนำรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัดไปซื้อสินค้าหรือบริการอะไรบ้าง ด้วยจำนวนเท่าใดเพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุด หรือผู้ผลิตจะผลิตสินค้าชนิดใดในปริมาณเท่าใด และมีวิธีการผลิตอย่างไรจึงจะมีต้นทุนต่ำที่สุด และก่อให้เกิดกำไรมากที่สุด

2. เศรษฐศาสตร์มหภาค

เศรษฐศาสตร์มหภาค (macroeconomics) เป็นการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งระบบ ซึ่งเป็นการนำหน่วยเศรษฐกิจย่อย ๆ ในสาขานั้นมาศึกษารวมกัน เช่น ศึกษารายได้ประชาชาติ อัตราการจ้างงานของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป **เศรษฐศาสตร์จุลภาค** คือ การศึกษาเศรษฐกิจหน่วยย่อย เช่น ศึกษาอุปสงค์ (demand) ความต้องการบริโภค การตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภคแต่ละราย ศึกษาอุปทาน (supply) ความต้องการผลิต การตัดสินใจเลือกผลิตของผู้ผลิตแต่ละราย ศึกษากลไกราคา การทำงานของกลไกตลาด ในขณะที่ **เศรษฐศาสตร์มหภาค** คือ การศึกษาเศรษฐกิจทั้งระบบ เช่น ศึกษาอุปสงค์รวม (aggregate demand) ความต้องการบริโภครวมและอุปทานรวม (aggregate supply) ความต้องการผลิตรวมของระบบเศรษฐกิจ ศึกษาระบบการเงิน การธนาคารของประเทศ ศึกษาปัญหาเศรษฐกิจทั้งระบบ ทั้งปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ปัญหาการว่างงาน ศึกษารายได้ของประเทศ หรือที่เรียกว่า รายได้ประชาชาติ ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ 1

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายซักถามจนเกิดความเข้าใจ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เป็นแผนผังความคิด แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันยกตัวอย่างกิจกรรมในชีวิตประจำวัน แล้ววิเคราะห์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างไร แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปความรู้ร่วมกัน

2. ความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่น

แนวคิดสำคัญ

เศรษฐศาสตร์มีวิชาเอกเทศ ผู้ที่จะศึกษาเศรษฐศาสตร์ได้ดีและสามารถนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจศาสตร์อื่น ๆ ด้วย เพราะการศึกษาศาสตร์อื่น ๆ เฉพาะในแง่ที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐศาสตร์จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจวิชาเศรษฐศาสตร์ได้ดีขึ้น

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับรัฐศาสตร์

เพราะการบริหารประเทศที่ดีคือการทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความมั่งคั่ง แต่ภายใต้ข้อจำกัดมากมาย เช่น งบประมาณแผ่นดิน ระยะเวลาในการบริหารประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องเลือกที่จะผลิตสินค้าหรือบริการใดๆ เพื่อตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มใดบ้างในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายของการบริหารประเทศที่ดีและมีธรรมาภิบาล

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับนิติศาสตร์

เพราะทรัพยากรของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัด และเพื่อไม่ให้เกิดการแก่งแย่งหรือเกิดความวุ่นวายในสังคม กฎหมายถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาเพื่อให้สังคมเกิดสันติสุข นอกจากนี้กฎหมายยังสร้างความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมจะสร้างความเป็นธรรมด้วยการให้ผู้ผลิตที่มีกระบวนการผลิตส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต้องชดเชยในรูปแบบต่างๆ เพื่อเยียวยาให้กับบุคคลอื่นที่อาศัยอยู่ในสังคม และต้องแบกรับกับผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการบริหารธุรกิจ เนื่องจากการบริหารธุรกิจมีบทบาทสำคัญในการผลิต การบริโภค และการจำหน่ายจ่ายแจกไปยังระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กับการบริหารธุรกิจ เพราะต่างมุ่งประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ นักเศรษฐศาสตร์จึงต้องเข้าใจวิธีการดำเนินงานทางธุรกิจ ส่วนนักธุรกิจก็ต้องรู้หลักการและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เพื่อติดตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศและทั่วโลก จะได้นำมาใช้ในการประกอบกิจการให้ดำเนินไปได้อย่างรอบคอบและก้าวหน้า

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ เพราะประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาอดีตของมนุษย์ ดังนั้นประวัติศาสตร์จึงเป็นเครื่องมือในการศึกษาเศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เพราะภาวะการณ์ด้านเศรษฐกิจอาจเกิดเป็นวัฏจักรเสมอ การศึกษาประวัติศาสตร์จึงทำให้เข้าใจภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันและสามารถพยากรณ์เศรษฐกิจในอนาคตอีกด้วย

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับคณิตศาสตร์ เพราะมีการนำหลักการคำนวณเข้ามาช่วยเพื่อให้เข้าใจทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ง่ายขึ้น รวมทั้งมีการนำสถิติเข้ามามีใช้ในการทำความเข้าใจกฎและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อีกด้วย เรียกว่า **เศรษฐมิติ** ซึ่งใช้วิเคราะห์แนวโน้มของภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับภูมิศาสตร์ เพราะภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการผลิตว่าจะผลิตอะไรจึงจะสนองความต้องการของผู้บริโภค และนำไปแจกจ่ายให้กับกลุ่มใด ซึ่งต้องอาศัยสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก ทำให้เกิดวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

2.1 ความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

ในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์มีคำที่เกี่ยวข้องที่เป็นความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์หลายคำที่ต้องสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน ประกอบด้วย

1. ความต้องการไม่จำกัด (unlimited wants) โดยทั่วไปมนุษย์จะมีความต้องการหรือความอยากได้อย่างไม่มีขีดจำกัดเพื่อสร้างความพอใจสูงสุดในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ ความสวยงาม เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ ความบันเทิง เช่น การชมภาพยนตร์ การท่องเที่ยว จึงกล่าวได้ว่าความต้องการของมนุษย์เป็นสิ่งที่อยู่อย่างไม่จำกัด และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดที่ถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่อย่างไม่จำกัด ดังนั้นทุกสังคมจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้าและบริการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และจำหน่ายจ่ายแจกสินค้าและบริการที่ผลิตได้เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคมให้ได้มากที่สุด

2. ทรัพยากรการผลิต (productive resources) หรือปัจจัยการผลิต (factors of production or input)

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์ได้

2.2 ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สินค้าประเภททุนต่าง ๆ เช่น เครื่องจักร เครื่องมือในการผลิต

ในทางเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรการผลิตหรือปัจจัยการผลิตแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) **ที่ดิน (land)** ประกอบด้วย ที่ดิน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ที่อยู่ใต้น้ำผิวน้ำ เช่น ป่าไม้ แร่ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน แหล่งน้ำ และธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์สามารถปรับปรุง ให้มีคุณภาพขึ้นได้ ผลตอบแทนของที่ดินคือ ค่าเช่า

2) **แรงงาน (labour)** เป็นทรัพยากรมนุษย์ ผลตอบแทนของแรงงานคือ ค่าจ้าง

3) **ทุน (capital) หรือสินทรัพย์ (capital goods)** หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ร่วมกับปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการ ทุนหรือสินทรัพย์แบ่งได้ 2 ประเภท คือ สิ่งก่อสร้าง เช่น โรงงาน และอุปกรณ์การผลิต เช่น เครื่องมือเครื่องจักรต่าง ๆ (ส่วนเงินทุน (money capital) ในทางเศรษฐศาสตร์เงินไม่ใช่ทุนแต่ถือว่าเป็นเพียงตัวกลางในการแลกเปลี่ยนจัดหาสินทรัพย์เท่านั้น)

4) **ผู้ประกอบการ (entrepreneurship)** หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมปัจจัยการผลิตทั้ง 3 ประเภท คือ ที่ดิน แรงงาน และสินทรัพย์มาทำการผลิตสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการที่ดีจะทำให้เกิดสินค้าและบริการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ดี ทำให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจ แม้ว่าที่ดิน แรงงาน และทุนจะขาดแคลนก็ตาม

แผนภูมิที่ 1 แสดงค่าตอบแทนปัจจัยการผลิต

3. ความขาดแคลนหรือการมีอยู่จำกัด (scarcity) ถือเป็นปัญหาหลักในทางเศรษฐศาสตร์ ความขาดแคลนไม่ได้หมายถึงการไม่มี หากแต่หมายถึงการมีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากทรัพยากรที่สามารถนำมาผลิตสินค้าและบริการได้ล้วนมีอยู่อย่างจำกัด ทั้งที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ดังนั้นทุกสังคมจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ามากที่สุด

4. ทางเลือก (choice) และการเลือก (choosing) ดังที่กล่าวมาแล้ว เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกของมนุษย์ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ และเนื่องจากสังคมมีทรัพยากรอย่างจำกัดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างจึงต้องมีการตัดสินใจเลือกใช้เกิดขึ้น เช่น ถ้าหากเรามีที่ดินอยู่แปลงหนึ่ง เราสามารถใช้ที่ดินแปลงนี้ทำประโยชน์ได้หลายอย่างที่จะเป็นไปได้ จึงเกิดทางเลือกหรือ choice ขึ้นหลายทาง เช่น สร้างที่พักอาศัย สร้างอาคารพาณิชย์ ให้เช่าเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แต่เราไม่สามารถที่จะทำทุกอย่างบนที่ดินแปลงเดียวกันได้ ทำให้เราต้องมีการเลือกที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เราจึงต้องเลือกเพียงทางใดทางหนึ่งที่เราพึงพอใจว่าจะได้รับผลตอบแทนมากที่สุด

ดังนั้นการเลือกจึงเป็นพฤติกรรมทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน เช่น เวลาของวันหยุดเราจะจัดสรรเวลาไปทำอะไรบ้าง เลือกทำกิจกรรมใดในวันหยุดที่เราชอบมากที่สุด หรือจำนวนเงินที่เรามีอยู่ขณะนี้ เราจะใช้จ่ายเพื่อซื้ออะไรเมื่อมีสินค้าและบริการหลายอย่าง เราจึงต้องตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เราพึงพอใจมากที่สุด

5. ค่าเสียโอกาส (opportunity cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นของโอกาสที่ไม่ได้ถูกเลือก เช่น การใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อการผลิตหรือการบริโภคสินค้าและบริการประเภทหนึ่ง ย่อมทำให้เสียโอกาสในการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่นไป หรือการที่เรามีที่ดินแปลงหนึ่ง และเราตัดสินใจเลือกใช้ที่ดินแปลงนั้นเพื่อการเพาะปลูกพืชผล ต้นทุนค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นกับเรา หรือต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก คือ “ค่าเช่า” ที่เราจะได้รับหากเราใช้ที่ดินแปลงนี้สำหรับก่อสร้างอาคารพาณิชย์เพื่อให้เช่า

6. สินค้าและบริการ (goods and services) หมายถึง ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการนำปัจจัยการผลิตเข้าสู่กระบวนการผลิต ซึ่งผลผลิตสามารถสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ สินค้าและบริการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

6.1 ทรัพย์สินเสรี (free goods) หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติอย่างมากมาย เช่น แสงแดด ลมทะเล

6.2 เศรษฐทรัพย์ (economic goods) หมายถึง สินค้าและบริการโดยทั่วไปที่มีอยู่อย่างจำกัดจนต้องมีการกำหนดค่าตอบแทนหรือราคาเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มา เรียกว่า เป็นสินค้าที่มีต้นทุนเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

สาเหตุที่ทั้งไทยและญี่ปุ่นต่างฝ่ายต่างสามารถบริโภคทั้งข้าวและโทรทัศน์ได้ในปริมาณที่มากขึ้น เพราะเมื่อไทยปลูกข้าวเพียงอย่างเดียวจะทำให้ไทยเกิดความชำนาญในการปลูกข้าว เช่นเดียวกับญี่ปุ่นที่จะเกิดความชำนาญในการผลิตโทรทัศน์ ดังนั้นปริมาณรวมทั้งข้าวและโทรทัศน์ที่ผลิตโดย 2 ประเทศ จะมากกว่าการที่แต่ละประเทศผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดไปพร้อม ๆ กัน การที่แต่ละประเทศผลิตสินค้าที่ตนชำนาญและนำไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ผลิตจากประเทศอื่นคือแนวคิดขั้นพื้นฐานของ “การค้าระหว่างประเทศ”

แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้อธิบายในระดับบุคคลได้ เช่น เราสามารถปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ได้เช่นเดียวกันกับเพื่อนบ้าน แต่ถ้าเราเลือกที่จะตกลงกับเพื่อนบ้านโดยเราจะเลี้ยงสัตว์และให้เพื่อนบ้านปลูกผัก จากนั้นเราก็เอาสัตว์ที่เราเลี้ยงไปแลกกับผักที่เพื่อนบ้านปลูก ทั้งเราและเพื่อนบ้านจะมีปริมาณทั้งผักและเนื้อสัตว์ไว้บริโภคมากกว่าเมื่อเทียบกับให้ทั้ง 2 บ้านทำทั้งสองกิจกรรม ยิ่งกว่านั้นทั้งเราและเพื่อนบ้านจะมีเวลาพักผ่อนมากขึ้น เพราะทั้งสองฝ่ายทำกิจกรรมเพียงอย่างเดียวจนเกิดความชำนาญ ทำให้การใช้เวลาในการผลิตสินค้าลดลง มีเวลาเพื่อการพักผ่อนมากขึ้น กล่าวได้ว่าทั้งเราและเพื่อนบ้านจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5. ตลาด คือ ผู้จัดการทางเศรษฐกิจ ในทางเศรษฐศาสตร์ ตลาด หมายถึง กิจกรรมที่มีการซื้อขายสินค้าหรือบริการระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยที่ทั้ง 2 ฝ่ายอาจไม่ได้พบเจอกันก็ได้ “ภายใต้ระบบตลาดเสรี” คือ ไม่มีผู้ใดสามารถกำหนดทิศทางหรือความเป็นไปของตลาดได้ ทิศทางของตลาดถูกกำหนดโดย “ราคา” จึงกล่าวได้ว่าราคาคือเครื่องมือของตลาดในการกำหนดปริมาณความต้องการซื้อและปริมาณความต้องการขาย เพราะราคาเป็นตัวสะท้อนมูลค่าของสินค้าและบริการ ยกตัวอย่าง ในตลาดเสรี ไม่มีใครสามารถกำหนดได้ว่าราคาของดอกกุหลาบจะต้องสูงในวันวาเลนไทน์ (Valentine's Day) หรือวันแห่งความรัก ผู้ขายส่วนใหญ่จะพยายามเก็บดอกกุหลาบไว้ขายในวันวาเลนไทน์ เพราะรู้ว่าจะขายได้ราคาที่สูงกว่าวันอื่น ส่งผลให้ปริมาณ

ความต้องการขายดอกกุหลาบจะสูงในวันวาเลนไทน์เมื่อเทียบกับวันอื่นๆ ในขณะที่ผู้ซื้อส่วนใหญ่จะซื้อดอกกุหลาบน้อยลงในวันวาเลนไทน์หากราคาดอกกุหลาบในปีนั้นสูงมาก หรือหันไปซื้อดอกไม้ชนิดอื่นที่มีราคาถูกกว่า และสามารถทดแทนดอกกุหลาบได้ และหากเทียบปริมาณความต้องการซื้อในระหว่างวันวาเลนไทน์เดียวกัน ปริมาณความต้องการซื้อดอกกุหลาบในช่วงเช้าย่อมน้อยกว่าในช่วงเย็น เพราะราคาในช่วงเช้าจะสูงกว่าในช่วงเย็น ผู้ขายส่วนใหญ่ที่ต้องการขายดอกกุหลาบที่เหลือในช่วงเย็นให้หมดจะต้องลดราคา เพราะรู้ว่าราคาของดอกกุหลาบในวันนี้น้อยม่งกว่าวันพรุ่งนี้ และปริมาณความต้องการซื้อในวันพรุ่งนี้น้อยม่งไม่มากเท่ากับวันนี้ที่เป็นวันวาเลนไทน์

ผู้ขายส่วนใหญ่จะพยายามเก็บดอกกุหลาบไว้ขายในวันวาเลนไทน์ เพราะรู้ว่าจะขายได้ราคาที่สูงกว่าวันอื่น

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ไม่มีใครสามารถกำหนดปริมาณซื้อและปริมาณขายสินค้าภายใต้ตลาดเสรีได้ เพราะราคาเป็นตัวกำหนดปริมาณ และไม่มีใครสามารถกำหนดราคาได้เช่นกัน เพราะตลาดคือตัวกำหนดราคา

6. รัฐบาลอาจต้องแทรกแซงตลาดบ้าง ตลาดเป็นผู้จัดการทางเศรษฐกิจก็จริง แต่บางครั้งสินค้าหรือบริการที่จำเป็นบางประเภทไม่มีการซื้อขายในตลาด เช่น บริการป้องกันประเทศ บริการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศบริการดับเพลิง หมายความว่าเกิดข้อจำกัดหรือเกิดช่องว่างในการจัดการทางเศรษฐกิจของตลาด ในทางเศรษฐศาสตร์เราเรียกปรากฏการณ์เช่นนี้ว่า “ความล้มเหลวของตลาด (market failure)” ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องเข้าแทรกแซงตลาด เพื่ออุดช่องว่างหรือข้อจำกัดดังกล่าว เช่น รัฐบาลใช้จ่ายงบประมาณทางการทหารเพื่อให้บริการป้องกันประเทศใช้จ่ายงบประมาณกับทางตำรวจเพื่อให้บริการรักษาความสงบภายในประเทศ ใช้จ่ายงบประมาณให้กับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสำหรับการบริการดับเพลิง

อย่างไรก็ตาม แคร่ระบบตลาดเพียงลำพังอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจได้ เกิดอำนาจผูกขาดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพียงบางกลุ่ม ส่งผลกระทบให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้าแทรกแซง เพื่อขจัดปัญหาความไม่เป็นธรรมและอำนาจผูกขาดต่างๆ ให้หมดไปจากระบบเศรษฐกิจ

7. ถ้ารัฐบาลพิมพ์ธนบัตรมากเกินไปจะนำไปสู่ปัญหาเงินเฟ้อ เงินเฟ้อ (Inflation) คือภาวะการณ์ที่ระดับราคาสินค้าหรือบริการโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัญหาเงินเฟ้อจะส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของคนในสังคม สาเหตุหลักของการเกิดปัญหาเงินเฟ้อ คือ การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นถ้ารัฐบาลพิมพ์ธนบัตรเพิ่มและอัดฉีดเงินเหล่านั้นเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายของรัฐบาล แต่เชื่อว่าทุกคนที่อาศัยอยู่ในสังคมจะได้รับประโยชน์หรือมีเงินเพิ่มขึ้นจากการอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบของรัฐบาล

กลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์หรือได้รับเงินเพิ่มขึ้นย่อมใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าหรือบริการโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มคนที่ไม่ได้รับประโยชน์หรือไม่ได้รับเงินเพิ่มขึ้นจากการอัดฉีดเงินของรัฐบาลในระยะแรก ก็จำต้องแบกรับภาระของราคาสินค้าหรือบริการที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย นั่นก็หมายความว่า การที่รัฐบาลพิมพ์ธนบัตรเพิ่มมากเกินไป และอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจก็จะนำไปสู่ปัญหาเงินเฟ้อนั่นเอง

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ 2

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติว่าตนเองเป็นผู้ประกอบการที่จะผลิตสินค้าและบริการใด โดยใช้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร กระจายสินค้าและจ่ายผลตอบแทนจากการผลิตไปให้ใคร) มาเป็นตัวกำหนดสถานการณ์ แล้วเพื่อนๆ กลุ่มอื่นในชั้นเรียนร่วมซักถาม แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ และสรุปความรู้ร่วมกัน
2. ครูให้นักเรียนที่มีครอบครัวเป็นเจ้าของธุรกิจ เช่น เจ้าของโรงงาน ร้านขายของชำ มาเล่าถึงการประกอบธุรกิจ โดยเริ่มตั้งแต่การจัดหาปัจจัยการผลิต ขั้นตอนการผลิต ค่าตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ โดยมีเพื่อนในชั้นเรียนร่วมซักถาม แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ และสรุปความรู้ร่วมกัน

กิจกรรม “ใครคือคนเก่ง”

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด
ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่นได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นจากใบความรู้และหรือแหล่งการเรียนรู้
อื่นๆ
2. นักเรียนร่วมแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นผ่านเกม Kahoot
3. นักเรียนที่ตอบคำถามถูกต้องและมีคะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะ

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
2. เกม Kahoot

บันทึกผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

สรุปผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

สรุป

K

knowledge

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดมาผลิตเป็นสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีไม่จำกัด โดยมีที่มาจากสาเหตุ 2 ประการ คือ

- 1) ทรัพยากรมีจำกัดทำให้เกิดความขาดแคลน ดังนั้นจึงเกิดการเลือกที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเราต้องเลือกเพียงทางใดทางหนึ่งที่เราพึงพอใจว่าจะได้รับผลตอบแทนมากที่สุด
- 2) ความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ทุกคนในสังคมเมื่อเทียบกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนำมาใช้ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการ ดังนั้นทุกสังคมจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้าและบริการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อจำหน่ายแจกสินค้าและบริการที่ผลิตได้สนองความต้องการของมนุษย์ในสังคมให้ได้มากที่สุด

ขอบข่ายของวิชาเศรษฐศาสตร์แบ่งออกได้เป็น 2 แขนง ได้แก่ **เศรษฐศาสตร์จุลภาค** ซึ่งมุ่งศึกษาด้านพฤติกรรมของตลาดและกลไกราคา บางครั้งจึงนิยมเรียกว่า ทฤษฎีราคา และ**เศรษฐศาสตร์มหภาค** เป็นการศึกษาภาวะรายได้รวมของประชาชนทั้งประเทศ บางครั้งเรียกว่า ทฤษฎีรายได้ประชาชาติ

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของบุคคลทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประชาชนทั่วไปจนถึงระดับผู้บริหารประเทศ ผู้ที่ศึกษาและเข้าใจเศรษฐศาสตร์จะสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย อีกทั้งเศรษฐศาสตร์ยังเป็นวิชาหนึ่งของสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของมนุษย์ที่มีผลมาจากการอยู่ร่วมกันในสังคม และมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งในการศึกษาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องนำเอาเศรษฐศาสตร์เข้าไปเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ของสังคมศาสตร์

P

Process

- อธิบายความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ได้
- บอกข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับวิชาเศรษฐศาสตร์ได้
- เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาคได้

A

Attribute

- เห็นประโยชน์ของการนำความรู้ทางวิชาเศรษฐศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน
- มีความสนใจเรื่องความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่นเพื่อการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

1. จงอธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์
2. วิชาเศรษฐศาสตร์มีความสำคัญอย่างไร
3. เศรษฐศาสตร์มีประโยชน์กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ
4. เนื่องจากทรัพยากรในโลกมีจำกัด แต่ความต้องการสินค้าและบริการของประชากรนั้นไม่จำกัด นักเรียนคิดว่าวิชาเศรษฐศาสตร์จะเข้ามามีบทบาทในการช่วยจัดสรรทรัพยากรเหล่านั้นอย่างไร เพื่อให้ประชากรได้รับความพึงพอใจสูงสุด
5. หากเราไม่ใช้วิชาเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินชีวิตจะส่งผลกระทบอย่างไร
6. ปัจจัยการผลิตแบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง และถ้าหากขาดปัจจัยการผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งไป กระบวนการผลิตจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
7. ในอนาคต หากทรัพยากรการผลิตหรือปัจจัยการผลิตเกิดความขาดแคลน นักเรียนคิดว่าส่งผลกระทบอย่างไร
8. จงวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค
9. เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิชาอื่นอย่างไร จงอธิบาย
10. มนุษย์มีความต้องการไม่จำกัดในสินค้าและบริการประเภทใด จงยกตัวอย่าง
11. ทางเลือกและการเลือกในทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องกันอย่างไร จงอธิบาย
12. ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้บริโภคการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร